

חוגינו

גיליון כ"ה

פרשת

תולדות

תשפ"ד

יו"ל ע"י צעירי חוג חתם סופר זכרון מאיר ב"ב

זמני התפילות לשבת

שחרית.....30:7

מנחה גדולה.....30:12

מנחה קטנה.....08:4

מעריב מוצ"ש.....20:5

זמני התפילות לחול

שחרית.....00:7

מנחה.....27:4

שיעור משנה ברורה

מעריב.....10:5

לקבלת הגיליון במייל

ולכל ענייני הגיליון

choogainoo@gmail.com

גיליון מיוחד

לרגל יומא דהילולא של רבינו בעל ה'דעת סופר' זיע"א

גאב"ד פרשבורג ונשיא האיחוד הארצי של חוג חתם סופר
נלב"ע ב' כסלו תש"כ

זכינו ובחמלת ה' עלינו לאחר החורבן הנורא שפקד את עמנו השאיר לנו הקב"ה שריד את גאון עוזינו רבינו הגדול רבי עקיבא סופר זצוק"ל אשר התווה את דרכינו והעמיד תורה והנחיל הלאה את דרך זקינו רבינו חתם סופר זי"ע לדורנו אנו. תקצר היריעה מהכיל את כל תולדות רבינו, והלא הם כתובים בספר 'רבי עקיבא ותורתו' שיצא לאור אחר פטירתו. אורו של רבינו הפציע בביתו של אביו בעל ה'שבט סופר' בשנת תרל"ח, כאשר הוא מתגדל על ברכי אביו הגדול. בהגיעו לפרקו נשא את בת דודו הגאון ר' יצחק לייב סופר בעל ה'סופר מהיר'. כבר בשנת תרנ"ח עם היחלשו של אביו מינהו למסור שיעורים בישיבתו

הרמה וכבר אז בהיותו בן עשרים בלבד נתגלה רוב גדולתו בהרבצת התורה בעומקה וברוחבה. בט"ו כסלו תרס"ז נסתלק רבינו השבט סופר לבית עולמו ורבינו שאך מלאו לו עשרים ותשע שנים מונה לרבה של העיר פרשבורג המעטירה. על אף גילו הצעיר התקבלו דברי רבינו על הציבור ללא עוררין כממשיך דרכו של מאור הגולה בעל החתם סופר, ותוך זמן קצר אף מונה לעמוד בראשות הלשכה האורטודוקסית של רבני סלובקיה, וכן כנשיא כולל 'שומרי החומות' בא"י אליו התמסר בכל מאודו בפרט בשנות מלחמת העולם הראשונה כאשר בני ירושלים סבלו מחרפת רעב. בכך התקיים בו מה שהמליץ עליו הדיין ר' לייב פרידמן בשעת מינויו 'אתה הוא עקיבא ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו'.. ישיבתו של רבינו פרוחה ושגשגה ואף הוכרה ע"י הרשויות לפטור התלמידים מגיוס. בשנת תרצ"ט כשנחשכו שמי אירופה, וסלובקיה וצ'כיה קיבלו עצמאות תחת חסות הנאצים ימ"ש הרגיש רבינו שהגיע זמנו לעזוב את פרשבורג, בהיות וכידוע רבותנו החתם סופר ואחריו בנו הכתב סופר ואחריו בנו השבט סופר שימשו ברבנות בעיר פרשבורג ל"ג שנים כל אחד [בשער שו"ת כת"ס כתבו על זה הפסוק ג"ל עיני ואביטה נפלאות מתורתך] וכעת בהשלימו ל"ג שנים ברבנות ראה בזה סימן שבבילו לעזוב המקום. נתייעץ רבינו בדודו הגאון הישיש בעל ה'התעוררות תשובה' מערלוי הי"ד שגם הוא ראה בזה סימנא מילתא והורהו להעביר הרבנות לבנו בעל החשב סופר, וכך ניצול רבינו מהמלחמה. מענין לציין כי בעת מינויו שלח לו שארו רבינו ה'ערוגת הבושם' מכתב ברכה והמליץ עליו הפסוק 'שבע שנים מלך בחברון ושלוש ושלושים שנה מלך בירושלים' ברומזו כי שבע שנים כבר כיהן בראשות הישיבה ועוד ל"ג שנה ימלוך בפרשבורג ירושלים דאונגארן, נבואה שהתקיימה במלואה. רבינו עזב את פרשבורג בשנת תרצ"ט ושהה קצת בשווייץ אצל בניו ובשנת ת"ש הגיע לארץ הקודש. בקבלת פנים שערכו לו תלמידים ונציגי כולל 'שומר החומות' בנמל חיפה נייער רבינו את כיסיו ואמר: בשעה זו הנני מטיל לים את כל נמוסי הכבוד והחשיבות שהיו לי בחוצה לארץ, ומהיום והלאה רוצה אני להיות יהודי ירושלמי פשוט. אמנם גם בירושלים נסתופפו בצילו תלמידיו שכבר היו בה ופתחו בית מדרש בשכונת מאה שערים אשר נקרא 'שערי שמחה' ע"ש אביו השבט סופר, בה קבע מקום תפילתו ומסר שיעורים. בהמשך אף הצטרף למועצת גדולי התורה. בעלות שארית הפליטה ארצה הקים רבינו את 'מעון חת"ס ליתומים' לילדים פליטי הגולה, וכן את ישיבת פרשבורג שבהמשך התבססה בשכונת גבעת שאול. אז הוקמו ברחבי כל הארץ קהילות 'חוג חת"ס' שהתאחדו תחת האיחוד הארצי של חוג חת"ס שבנשיאות רבינו, שהנהיגם וחיזקם וטרה רבות להוסיף עוד ועוד בהחזקת התורה והיהדות כדרך אבותינו ורבותינו. בגליוננו מובאים ליקוטים מתוך 'ידיעות החוג' על מעורבותו הרבה של רבינו בנעשה בקהילות החוג ברחבי הארץ. זכתה עירנו ורבינו היה מגיע רבות לשהות בעירנו אצל בתו, ואנשי חוגינו הסתופפו רבות אז בצילו. בל"ג בעומר תשי"ח אף הגיע להשתתף במסיבת ל"ג בעומר בחוגינו שם נערכה הדלקה לילדי הקהילה ורבינו אף נשא דברים בפני חברי הקהילה. בשנת תשי"ט נפטרה הרבנית ורבינו נחלש ונסע לשווייץ לשהות אצל בניו, ולבקשת תלמידיו באנגליה הגיע לבקר בלונדון, שם עשו לו כבוד גדול ומאות נכנסו אליו במהלך שהותו שם. סיפור פלאי סיפר אחד התלמידים שלמד אצלו בפרשבורג כי נכנס אל רבינו והציג עצמו בשמו אך רבינו לא זכרו, או אז אמר לרבינו אני הקשיתי פעם בשיעור כך וכך, מיד אורו פני רבינו ומיד נזכר בו. בחזרתו של רבינו ארצה חלה בחוליו האחרון ונסתלק למגינת לב כל תלמידיו ביום המר ב' כסלו תש"כ.

ידיעות החוג

בהוצאת: האחד הארצי של חוגי חתם סופר
תל-אביב, ת. ד. 570 פנימי — לחברי החוג

תיאור על שהותו של רבינו זי"ע בעירנו בחורף תשט"ו

המבחן

בשבועות היפים האלה, שבהם זכו חברי חוגנו בבני-ברק לאכסן בעירם את האורח הגדול, רבינו ומורנו הגדול, הגאון מרן מפרסבורג שליט"א, זכו הם, ואף החברים מפתח-תקוה, להשתתף בהודמניות שונות, שהפכו להיות תגיגיות לאור הופעתו של מרן הגאון שליט"א בהן. עצם השתתפותו במסיבות ובמעמדים השונים, נאמרו ההוצבים תורה ומוסר, ואף שיחות החולין שלו בעת בקורי החברים למאות במעונו: היוו עודד וחזק, השאילו כוח ואומץ להמשיך בדרך, בה התחלנו ללכת, להמשיך לעשות קבוצ, רבוץ ופעלים לתורה בקרב חוגינו למען לא יבש המעיץ ולא יקצץ האילן.

לא תמיד המאורעות הרועשים ביותר, מטביעים את הרושם העמוק ביותר. השתתפותו של רבינו שליט"א במעמד צנוע מאד, הופעתו למבחנם הראשון והתגיגי של תלמידי הישיבה הקטנה הצעירה של החוג בבני-ברק: עשתה עלינו רושם רב ועמוק מאד ונהפכה לחויה, אשר לא במהרה תשכח מלב הנוכחים בה.

באירה מחושמלת חיכו התלמידים בביה"מ הגדול של החוג בבני-ברק לבואו של רבינו הגאון שליט"א, ורבם, ראש הישיבה, הרב ר' אברהם ברגר שליט"א וחברי הרעד קיבלו את פניו. יחד עם תורי התלמידים ומספר אורחים מזמנים הסבו ליד שלחנות ערוכים בטוב טעם ובכל טוב, ובמשך כשעתיים עברו התלמידים, אחד-אחד, בפני רבינו שליט"א, שבחן אותם, שאלת שתי וערב, בגמרא תוספות, ראשונים ואחרונים, שנלמדו בהעמקה ובעיון רב. התלמידים — רובם ילידי הארץ, בחלקם גזכרי התלמוד-תורה ר' עקיבא בבני-ברק, ובחלקם מסיימי ה"ת וכתות נזכרות של ישיבות קטנות אחרים, ביניהם גם תושבי-חוץ — גילו ידיעות והבנה נפלאים ואכזבו בהם את גילם הצעיר. עיניהם — נוצצות ברק קודש — העידו והכרת פניהם ענתה בהם, כיצד הדרו דברי תורתם פנימה, כיצד השתכן עמוק במוחם ובנפשם, כל מה שנקלט באזנם, ואנחנו: שמענו ונהנינו — נהנינו עד למאד!

מרן שליט"א הביע מקצת שבתם בפניהם — וכלו, מהול התפלאות נאמנה, שלא בפניהם. — ובדברי עודד כנים, שלובי רגשות גיל ושמחה על ההישג, עודד את התלמידים להמשיך ללמוד בשקידה ובהתמדה, לעלות הולך ועלה בדרגות יראת ה' הטהורה, כי רק יתדיו נמתיק סוד ועודד איתם ואותנו, להמשיך ללכת, "בעקבי הצאן" ולרעות תמיד על משכנות הרועים: הם רבותינו הקדושים זי"ע.

התלמידים נבחנו, ואכן ה' מבחן, מוכתר בהצלחה. ברם נבחנו גם היוזמים והמיסדים, נבחן החוג הבני-ברקי, נבחנו אנחנו כולנו, ואכן ה' מבחן מוצלח מאוד. נבחנו, כי אין מקום ליאוש ה"ה, נבחנו, כי בכונה טהורה, בקצת אימץ ובקצת מסירות הנפש אפשר לעשות גדולות! נבחנו, כי בע"ה יש תקוה לאחריתנו ובאם רק נמשיך לפעול בשדה הפעולה החשוב ביותר והקדוש ביותר: באם נמשיך לפעול בשטח הנוך בנינו ונחזק וניצור תלמודי תורה, ישיבות קטנות וגדולות בשביל גדינו, כי אז נזכה בע"ה ש"ילדותנו" בל תבייש את "זקנותנו" ובזכות תורתם של תנוקות של בית רבן ניושע השועה עולמים.

מכתב ברכה מאת נשיא כבוד של איתדנו אדמו"ר הרד"ג ר' עקיבא סופר שלטי"א אב"ד דק"ק פרשבורג לרגלי שנה שנייה לה' "ידיעות היום"

ב"ה ירושלים, ב' לסדר אלף חזברים אשר ציוה ה' לעשות אותם שלי"א

כבוד האחרון הארצי של חוגי החתם סופר ח"י

למלאות שנה המעולה להופעת המגילתו, ידיעות היום, לכרך אהם כברכת צלח ורכה חפץ ר' ברעם יצילה להגשים את משימת המגילתו כאשר מראשית בואת הודעתם להדק את הקשר בין חב"י וחוגי חב"י חביב לאחד את חוגי הח"ס במקומות שונים שבאצטו חק' כרי לעצב חיי התורה וחוקי הדת בימה שאח ויתר עו והנה בעת בואת אשר בעוה"ל רבה העזובה בקרב הארץ בפנים כמה שנוגע להגדר בנינו ובנוהגיו בדרכי התורה והיראה וגם בצניעות בנות ישאל שבו או מרגשים יותר ויותר את ההפרח המגדל לאחד את אח"כ החרדים יוצאי הונגארי וישנה שהולגה לאיחוד כוח דור אחר דור משד רבוהינו המאונים ח"ס אשר בארץ החיים המה ועל צבאם קדש וקניו רשכבה"א בעל החתם סופר וז"ע ולכ"י"א, למען נוכל בהר"ת לרומם ולהורומם בנוש' אחד. חוק ואמין להשלים את דוח המורה ומסורתנו יסדרתה בהר"ת קודש. ואני מפילה שה"ת ה"י בעוה"תו למען נוכל לשעל גדולות ונצורות לתורה ולמסורתה, ויתקדש שלי"ש על ידונו, כדבר קדש וקניו ח"ס וצופיל בצוואתו חק', עשו קניו ורכו ופעם לתורה ברכים" על שבקרות בנה לראות בתומה וכשר חק' בניו לחלפיות בישיעות המבואות כבוא ואל צדק משפיע ישועות כמחרת בנינו אכ"י.

המנפה לישועת קדוהה
ח"ק עקיבא כה"ג מהרש"ב סופר זצוק"ל

קשעים ממכתב ברכה של רבינו הגאון האדיר מפרשבורג שלטי"א לרגלי פתיחת ה"יסודי התורה" ע"י חוג ח"ס בני ברק.

בעונג רב קבלתי ידיעתכם שיסרתם ת"ת, יסודי התורה" למען השב"ר של חברי חוג ח"ס דהתם, נחוק להעמיד את חברי חוג ח"ס על עומק עובדי החנוך, שהוא יסוד היסודות של התהוות האדם הישראלי, ועליו מסרו אבותינו מדור דור את נפשם אונם וחונם להצמיד דור ישרים מבורך. ואנו אין לנו אלא מה שקבלנו מפי רבותינו ואבותינו אשר מקור קודש יהלכות מפי רבו של ישראל הבעל החתם סופר זי"ע, אשר קבע בסמלרות חנוך ומורו המשפ"ר, ותלמידיו ותלמידיו תלמידיו מאורי עינינו מוסדי דור דור י"ל ספחו ומהנה את חנוך זה. וחיי כמה עליו והצליח, הצפידו דורות על דורות גדולי מצופי ארץ אשר הלכה כמחמם בכ"מ, יצאו מחנוך זה ת"ת, בע"ל אומנות סותרים, ואובי ומקורי תורה, יראי ה' בלב בנים...

למען יקרא דשמו"א של רבותינו הקדושים זי"ע ולזכות עצמו לראות דור ישרים בנים צוסקים בת"מ מתוייב כל אחד לעשות מפי יכולתו — ויתר מזה — לבנות בית ה' זו ת"ת שבו יתחנכו חשבי"ל מוצאאי קהילות אר"ת, ברות ומסורת אבותינו לחזרה ויראה סתורה, וז"א קדמה לתורה, לכבוד התורה ולזמנ"ל, למדות ישרות שאבותינו היו מצויינים בהן...

ברכה אמרתי לעשו פע"ל ויבין תורה אבותינו ורבותינו מפניו ארץ אשר מפנים אנו חיים, החל מפי עלולים וינתקם, כראוי סתורים וינסקו בטהרה, ולא לשנות. מקבלת אבותינו כמחז ניחה ללא סטיות מורח חזק. — — —
ותוסף לראות בנים צוסקים בת"מ ויראי ה' וחושבי שמי ומתם אשר תצא תוראת דברי ה' על ידם, משפיעי שישילתי דודתא עבנצ"א.

ח"ק עקיבא כההרש"ב סופר זצוק"ל

מהמתרחש בחוג

חוג חתם סופר בני ברק זכה בביקורו של אדמו"ר מפרשבורג שליטי"א וזה ה"י הודמנות טובה לחברי חוגנו לפנות עם בפשטות וספקותיהם ישל לרבינו שליטי"א, שהא יהלי ויכריע בכל העניינים ובפרט בעניני החוג והם סופר. גם נשיאת אהדתו הארצי ביקר את רבינו בעניני וביקש דעתו הרמה בכמה עניני האירוד הארצי. נקיה לשאל התלמינו בעניני הארגון כל המניש"י יחנן ככל בוסן הקרוב מוחמתות הפעולות בחוג חוגינו.

סעודת תורה זמלכה בחוג ח"ס בני ברק. במצפ"ש פ' וירא התקיימה טיבת מלה דמלכה בבית-המדרש, בהתאמת אדמו"ר מפרשבורג שליטי"א, האול המגול נמסלא מהכ"י החוג, וגם מה"א ופחד תקפה הגיעה תרבה אחרים ר' ש. אויסטרליץ כבוד את אדמו"ר שליטי"א ובכ"י: קצרות הוא מתאר את שבת כולנו שזכינו לראח את אופי"ל בערנו. האדמו"ר מפרשבורג שליטי"א דבכ"ר שהיו מתובלים בהלכה וראבה מלדיכ את כל הנכספים לפעולות לטובת חוגנו. אחריו באה הרד"ג ר' שמואל אונר שליטי"א שירר מוחמתם סופר והלמידה, בשעות מאתרות ונתיימה סעודת צעה ז' ברות כרומם.

בדינות בהרשבה הקטנה של חוג ח"ס בני ברק. ביום א' פ"ר שיה הטיע אדמו"ר מפרשבורג שליטי"א בבית"ד חוג ח"ס לבין את המלמדים. כל המלמדים נהנו אה"א א"ד מפי גיטין פיק ראשון ויש"ל, תבדו במהות של שאלות שה"זע"ב יודעת העמקה בהסיוות המביעה את אדמו"ר שליטי"א להזדמנות ז' הגיע איתו משה מפ"ח תלמידו המלמד מורה של חוג ח"ס פתח תקוה לקבל ברכת רבינו. כיראה נעים ה"י לראות את המלמדים שהיו בער ששישבעים כ"י אור שלושו לחברי ברכת של רבינו, שדיברו אלוהם כאב לנבו מפלשת העקידה של צעה ובכ"ר אותם כירא סמן טוב מלמדתם. ויתר הם עם היראים לראות בניו עיניו ומקדשו.

חב"י הגיע של הושיבה הקטנה עם ר' יודה חנוך בראשם דאנו לבינו כבתקום להשליחנות ערוכים מכל שוב לכבר את האורחים ואת הילדים.

ס"טבת מלה זמלכה בחוג ח"ס פתח תקוה אדמו"ר מפרשבורג שליטי"א נעתר לבקשת משלוח משי"ת וכבר את הסניף בהשמהמותו בסעודת מלה דמלכה במוצ"ק פ' ה"י שיה, מאת אישים חברי ואחרי החוג ובראשם נכבדי העיר הצטופפו באלם ע"י שולחנות ערוכים, ר' צבי לוי יורי הסניף קום בברכת ומחה את הארות הנכבד בקשב רב ובאגוא רכלא דוהקא עשמי רבינו שליטי"א את ונדם שיהו בהתלמדות ויצאת מן הכלל נתקבלו דבריו, ר' ליפמן פרידמן דאנו לטובת ח"ס ומכל את ברכת חמוך שמוקדש שער. ש"א הכנה חוקה וטובה להופעתו של רבינו הגיע שער המלה הנכבד כאשר קם לחזור לבינת, לחוג המוני עם בלע"ל בשיריה וריקוד, ונתקדש כבוד המורה במ"ח אשר מומן לא ראו כמותו. הגיעה רבינו השאר למאורע חשוב לכל יראי ה' בפ"ח בכלל ולחברי חוגנו בפרט.

גם בזה מביעים חברי חוגנו את תורתם להסיר צאנו, דברי חיים" שתפידו את התלמיד" לרשות חוגנו לכבוד מאורע זה.

חפנות חודים בירושלים, באסות המוני החרדים בירושלים הפנינו כל החרדים נגד מומת החולקים להחקת ברכת שתי בירושלים, אדמו"ר מפרשבורג שליטי"א ואם כמס' 45 רגעם כואמו שהוקלה החזר שהחורו אף סעם לא ישלבו עם החלטים של החולקים לכניית ברכת השחה, ובקש מהשמועים לחזור במחשבה מאהבה כיו להסיר כל זורה רעה מעלנו.

עליה לירושלים בחתומים: בנאותו של י"י ירמי פלונט נשכר אוכי ציודת לעילה לירושלם לקבל מני רבנו מו אב"ד פ"ב שליטי"א, האוסר יצא ב"ג חתומים מוכרין מאיר לנית רבנו שליטי"א, בדרך עכור את "משק חיים" בקרן במקום החמיונות ובה היתה למפקדים כמחמיומים — מינוות לשנת השישיה, וכלי החליבה החשבלית של שייק בשריה ומהרה יצו ירושלימה וכן בחנוה. נקיה כמסם המא א"י"ה יעור יומר משתמשים.

ביקור ההוד של רבינו בקהילתנו

רבינו נשא על לוח ליבו הטהור את קהילות חוגינו בכל הארץ, ותמיד חיזק ועודד להרבות קיבוץ וריבוץ פעלים לתורה בהמשך מסורת אבותינו ורבותינו. עם התייסדות הת"ת של קהילתנו בחורף תשט"ז שלח רבינו מכתב ברכה מיוחד [מועתק בגליונו בעמוד ג] ובניסן תשי"ז הגיע לביקור מיוחד ולבחינת תלמידים.

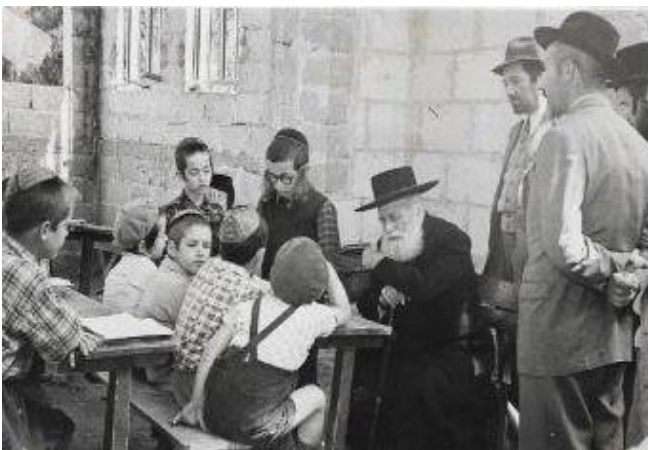
בתמונה נראה רבינו יוצא מהרכב בחזית חוגינו מלווה במקימי הקהילה ר' ישכר בנדיקט מימינו ור' ירמיה פלדמן משמאלו.

בתמונה הבאה נראה רבינו מתפעל מבנין בית המדרש של חוגינו שהיה בשלבי בניה. רבינו שאל אם בחפירת היסודות נמצאו שרידים למבנים ישנים, וכשנענה שלא, התבטא כי כנראה מקום זה היה מיועד עבור החוג מששת ימי בראשית...

בתמונה הבאה נראה רבינו בבחינת תלמידי הכתה הראשונה של הת"ת. התלמיד העומד הינו הגאון ר' שמואל אליעזר שטרן שליט"א. המבחן התקיים בהיכל בית מדרשנו בשלבי בנייתו.

מעשה רב

הגאון ר' יצחק צבי ברנפלד זצ"ל רב בית מדרשינו מספר בהקדמתו לסידור חתם סופר שהוציא לאור בזה הלשון: כאשר הגרמנים ימ"ש עמדו על גבולות מצרים בימי מלחמת העולם השניה ומלך מצרים הכריז שלא ימנע את השונא לעבור דרך ארצו לארה"ק, נכנס לבית מרן [הדעת סופר] רופא ירושלמי וידיעה מרה בפיו כי האנגלים צוו על גדוליהם וחשוביהם לעזוב בעוד כמה שעות את ארצות ים התיכון בדרך להודו, כי קרובה מפלתם בעיניהם. הבתי דינים בעיה"ק הוציאו ס"ת לרחובות העיר וצום ובכי בכל מחנה ארה"ק. אז קרא לי מרן זי"ע וסגר בעדי הדלת ובקשני להגיד מלה במלה יחד אתו עמו פרשת הקטורת שבע פעמים, בלי שום כוונה רק פירוש המלים, פניו הי' כאש בוערת ואמר לאט לאט ואני אחריו, כאשר גמרנו אמר תפילה קצרה ממש, אשר לא ידעתי. אח"כ בצעה על פניו אמר בזה"ל: הקב"ה ווירד העלפון [הקב"ה יעזור]. כנראה שתפלתו הי' שגורה בפיו, ולא הראה שוב שום סימני דאגה. עד כאן לשון מורינו הרב זצ"ל. וסוף הסיפור ידוע איך שבאורח נס נחלו הנאצים תבוסה בשערי א"י. כן נזכה לראות בימינו.

